

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

38 De priuilegiis personalibus creditorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Si secundo quæras, An huiusmodi hypotheca tacita præferatur aliis posterioribus expressis? Aretinus ait, non præferri; sic etiam Alexander, ut citat Negulantius. Sed oppositum est verius, ut ait Conarruius *suprà citatus*, & Negulantius *tract. de Pigno. & hypothecis, memb. 4. part. 2. nu. 98.* ubi citat Baldum, Dinum, Salicetum, & alios. Notandum est, ubi sunt duæ dotes, hypothecam prioris dotis præferri secunde; & ideo si mater secundo viro nupsit, liberi matrimonij prioris in recuperanda dote post mortem matris præferuntur filiis secundi matrimonij. *l. Assiduis. C. Qui prior. in pignor. habeantur, & Authent. de Aequalit. dot. §. His consequens.*

Si tertio quæras, An ea, quam dixi hypotheca dotis si sit expressa, præferatur aliis anterioribus tempore expressis? Duæ sunt opiniones. Ait prima opinio, eam præferri. Sic Aretinus, Angelus, & Baldus apud Negulantius *num. 99. part. 1. memb. 4.* Negat opinio secunda eam anteferi: hanc Azco, Couarruias, Anton. Gomez, & Negulantius probat sententiam, ubi citat Glossam, Salicetum, & alios.

Si quarto roges, An tale ius prælationis habeat non solum hypotheca dotis, sed etiam hypotheca pro donatione propter nuptias; item pro arthis, pro bonis paraphernalibus, pro augmento dotis? Respondetur, licet horum singula tacitam habeant hypothecam, ut iam dixi *suprà*, ius tamen prælationis solum habet hypotheca pro dote, ut colligitur ex *l. Assiduis, supra citata; & Authent. de Aequalit. dotis. §. His consequens.* Idem ius prælationis videtur habere hypotheca pro augmento dotis: nam id colligitur ex *l. Assiduis, & Authent. supra citatis*, & sic docet Negulantius *memb. 4. part. 1. num. 40.* & citat Baldum, Angelum, Salicetum, Lafonem, etiam Glossam in *Authent. supra citata.*

Si quinto roges, An id ius, & privilegium prælationis in hypotheca dotis, vel augmenti dotis conveniat non solum mulieri, sed etiam hæredibus eius? Respondetur convenire filiis, & ceteris descendentibus, qui sunt hæredes necessarii: non tamen extraneis testamento institutis, ut est communis opinio, teste Negulantiis in *eo loco, quem supra attulimus.*

Postremo notandum, Primipilorum bona tacite esse obligata filio, & non solum ea, sed etiam dotes mulierum, quæ ipsis nupsunt. *l. Satis notum est, cap. Quibus causis hypotheca tacite contrahatur.* Primipilus erat olim, qui annonæ militari inter milites dividenda, erat præpositus.

De Privilegiis personalibus creditorum.

CAPVT XXXVIII.

NOTANDUM est, creditores habentes hypothecas expressas, vel tacitas, speciales, vel generales, habere ex iure actionem realem contra debitorem; quia habent ius persequendi rem debitoris hypothecæ subiectam, etiam translata in alium: at vero alij creditores non habentes hypothecas, dicuntur solum habere ius, & actionem personalem contra debitorem. Creditores habentes in bonis debitoris hypothecas, dicuntur hypothecarij, alij dicuntur Chirographarij, hoc est, qui præter chirographum, vel syngrapham, nimirum scripturam à debitore subscriptam loco cautionis, nihil aliud loco cautionis habent à debitore acceptum; Hi dicuntur Chirographarij. *l. Cum tibi. Cod. Qui potiores in pignorib. habeantur. & alibi in iure simili.* Et inter istos sunt quidam creditores, qui habent privilegium legis, quo præferuntur aliis creditoribus, solum etiam ius, & actionem personalem habentibus, & de his est in præsentia dicendum: extat enim Titulus in iure civili, de *Privilegiis creditorum.*

Primo igitur creditor ex funeraria causa, id est, qui

aliquid dedit, vel expendit pro funere, legis privilegio præferuntur aliis creditoribus. *l. Quasi sum. ff. de Privileg. creditorum.*

Secundo, si sponsa per verba futuri temporis ante matrimonium dederit dotem, & postea non fuerit matrimonium secutum, in ea dote præferuntur ceteris creditoribus. *l. Quasi sum. §. Si sponsa. ff. de Privilegiis creditorum.* & idem extenditur ibidem ad sponsam, quæ non potuit esse vxor, & tamen ducta fuit ad domum sponsi. Verbi gratia: Si fuerit minor duodecim annis, & dederit dotem, dissoluto postea matrimonio, præferuntur aliis creditoribus.

Tertio: In *l. Dabimusque. §. Si quis cum tutor. ff. de Privilegiis creditorum.* pupilli vel minores habent privilegium, ut præferantur ceteris creditoribus in bonis non tantum veri tutoris, sed etiam eius, qui pro tutore negotia pupilli gessit. Idem ibidem dicitur de surdis, mutis, fatuis, & prodigis, quibus nimirum sententia Iudicis datur administrator, eo quod prodigi sunt. Horum singuli habent privilegium prælationis in bonis eorum, qui ipsorum bona administrant. Secus tamen est, si bonis, & non personæ datus sit tutor, vel curator. V. g. Dum abfens est, pupillus, vel minor, aut dum captus est, & detinetur ab hostibus, vel dum bona hereditatis nondum sunt habita, & datur curator hæreditatis. in *l. Privilegia. ff. de Privileg. creditorum.*

Quarto, in *l. Si negotium. ff. de Privileg. creditor.* pupillus gaudet privilegio in bonis illius, qui ex amicitia officio gessit negotium illius.

Quinto, quando quis deposuit nummos fide publicæ apud nummularios, gaudet privilegio in bonis illorum nummulariorum contra alios creditores. in *l. Si venis. §. In venis. ff. de Privileg. creditor.*

Sexto: Qui pecuniam mutuaverit expressè ad navem extruendam, vel intruendam, vel armandam, vel etiam emendam, privilegium habet prælationis. in *l. Qui in navem. & l. Quod quis. ff. de Privileg. creditor.* & in ista lege aperte dicitur, quod iste habet privilegium post fiscum, & intelligitur, quod siue fiscus prius contrahat, siue postea, præferatur fiscus: quia fiscus in bonis debitoris habet tacitam hypothecam, & inter creditores præferuntur, qui habent hypothecas tacitas, siue expressas, habentibus solum personale privilegium.

Dubium tamen esse potest, an iste præferatur creditori habenti personale privilegium ex causa funeris: de quo statim infra dicemus. Item si quis mutuavit expressè ad rem aliquam emendam, vel conseruandam, habet idem privilegium, quando non est expressa conventio de hypothecæ: nam si hæc conventio sit, tunc habebit expressè hypothecam in re empta.

Septimo, Inter plures, quorum alij chirographum ex tabulis, vel ex scripturis privatis habent, alij ex publicis instrumentis, potiores sunt in iure, qui ex publicis, quam qui ex privatis. At vero si privata tabula, vel scriptura habeant subscriptiones trium, vel plurium testium probatæ, & integræ opinionis, pro publicis habentur. Hæc omnia colliguntur ex *l. Scripturas. C. Qui potiores in pignorib. habeantur.* Ex quo colligitur, creditores habentes chirographum privatum, subscriptum tamen à tribus, vel pluribus testibus probatæ, & integræ opinionis virtus, præferri creditori posteriori habenti chirographum publicum: quia cum ex *l. Scripturas allata*, huiusmodi privatum chirographum tribus, vel pluribus testibus subscriptum habeatur pro publico, sit inde, ut sicut inter creditores chirographum publicum habentes, is præferatur qui est prior tempore, sic etiam præferatur iste. Tales autem creditores habentes chirographum, dicuntur in iure chirographarij: chirographum vero dicitur tabula, vel scriptura nunciata cautionis gratia, & ut dixi capite præcedenti, chirographarij dicuntur contra hypothecarios; quoniam præter scripturam, nihil aliud loco cautionis habent acceptum à debito-

Primo queritur, An creditor habens solum personale privilegium, præferatur aliquando creditori habenti hypothecam (præsertim posteriori)? Respondetur, semper præferri creditorem, habentem hypothecam, etiam si sit creditor posterior tempore, omnibus creditoribus solum personale habentibus privilegium. *l. Eos qui. C. Qui possor. in pignor. habent. C. l. Pro debito. C. de bonis auctoritat. Indictis possiden. Ratio huius est, quia hypotheca rem ipsam sequitur. l. Rescriptum. ff. de Pactis, C. l. Distractus, C. l. Pignoris. C. de Pignoris. Deinde, quia creditores hypothecam habentes, magis sibi consuluerunt.*

Secundo queritur, An Republica habens privilegium in bonis defuncti ex l. Municipali, præferatur habenti hypothecam? Respondetur, minime. *l. Antioche. sem. citata.*

Tertio queritur, An inter creditores privilegia solum personalia habentes, anteferatur, qui est prior tempore? Respondetur, Minime antefertur. *Glossa in l. Privilegia. ff. de Privileg. credito.*

Quarto queritur, Inter creditores privilegiatos quis anteponatur alteri? Respondetur, eum anteponi, cui est prior causa. *in l. Privilegia, super allata, & Glossa ibidem. Verbi gratia, Si quis habet privilegium ex causa publica, alius ex privata: Item si quis habet ex causa magis pia, quam alicuius. Unde quando sunt plures privilegiati ex eadem causa, nullus eorum habet ius prælationis. Glossa in l. Privilegia, supra citata.*

Quinto queritur, An creditor habens pecuniam suam depositam apud nummularios, præferatur omnibus aliis creditoribus privilegiatis? In hoc videtur esse duæ leges sibi contrariæ, Nam *in l. Si venri. §. In bonis. ff. de Privilegiis creditorum.* aperte dicitur, deponentes creditores esse post privilegia, & *in l. Si hominem. §. Quoties. ff. Depositi,* aperte dicitur, deponentes creditores esse ante privilegia. Accurcius responderet, Deponentes esse ante privilegia, non omnia, sed aliqua, & ita verum esse, eos esse ante privilegia, & post privilegia, nimirum aliqua.

Sed melius dicendum est, depositum esse duplex, vnum quod transit in dominium depositarii, quale est pecunia, quæ numerata depositatur, & non obligata, vel clausa in aliquo: & hoc depositum est post privilegia omnia, & hypothecas, ut statim dicemus: Alterum est depositum, quod non transit in dominium depositarii, quale est rerum, quæ non consistunt in pondere, mensura, & numero, & qualis etiam est pecunia, quæ depositur obligata, vel clausa in aliquo: & tale depositum est ante omnia privilegia, ut dicitur *in lege citata,* & per privilegia ibi intelligitur lex, & etiam hypotheca, quia etiam res sic deposita secundum dominium maneat apud deponentem, debet ei restitui tanquam domino ante omnia privilegia, & hypothecas.

Sexto queritur, An creditor privilegiatus ex causa funeraria præferri debeat ceteris aliis privilegiatis? Causa questionis est nam *in l. Quod quis. ff. de Privilegiis creditorum* dicitur, eum, qui creditur causa natis relictæ, vel armandæ, vel fabricandæ, privilegium habere post filium: at filius cum habeat tacitam hypothecam, præferatur creditori ex causa funerals, cum hic tantum habeat privilegium personale: at *in Impensâ, de Religios. Et sumptibus funerum,* dicitur, quod impensâ funerals præcedat omne debitum. Respondetur ex dictis *in capite præcedenti,* creditorem ex causa funerals, nisi expresse conveniat de hypotheca, non habere tacitam hypothecam, sed tantum personale privilegium: & ita filius habens tacitam hypothecam, anteponitur creditori ex causa funerals, & consequenter qui creditur causa fabricandæ, vel relictæ natis conventionione expresse de hypotheca, præferatur funerals impensæ. Et cum dicitur *in l. Impensâ funerals* præcedit omne debitum: intelligitur eo modo, quem explicuimus *capite præcedenti,* ut præferatur hæredi-

bus; legatarius, & omnibus chirographariis creditoribus.

Septimo queritur, Quomodo dictum sit in hoc capite, eos, qui credunt pecuniam, qua res empta est, vel reparata, habere privilegium personale, cum *capite præcedenti* dictum sit, eos habere tacitam hypothecam? Respondetur, licet fuerit multorum opinio, huiusmodi creditores habere tacitam hypothecam, verius tamen est, quod *in capite præcedenti* dixi, eos qui mutuant ad reficiendam domum, habere tacitam hypothecam, ut dicitur *in l. ff. in quibus causis hypothe. tacite contrahatur;* ceteros vero, qui mutuant ad emendam, vel reficiendam aliquam aliam rem, non habere tacitam hypothecam. Sed quando de hypotheca expresse convenitur, habere tunc expresse hypothecam, & præcedere tacitis hypothecis, si prius tempore de ista hypotheca expresse fuerit facta conventio, de cuius tantum habere privilegium personale. Et hoc est, quod diximus *in hoc capite.*

Ex dictis in hoc capite, & præcedenti sequitur ordinem in restitutione servandum, esse sequentem. Primum: Quamdiu res aliena existat in substantia, est primo loco suo domino restituenda. Secundum, omnes hypothecarij creditores præferri debent ceteris creditoribus chirographariis, siue privilegiatis, & etiam legatariis. Tertium, inter hypothecarios, qui habent hypothecam expresse, id est, ex conventionione factam, siue generalem, siue specialem, si tempore sint priores, præcedunt omnes hypothecarios habentes tantum hypothecam tacitam posteriorem tempore. Quarto, Inter hypothecarios habentes expresse hypothecam, præcedunt qui sunt tempore antiquiores. Quintum, Inter hypothecas tacitas præcedit ea, quæ est tempore antiquior, nisi posterior simul etiam habeat privilegium prærogatiæ ex lege, qualis est dotalis hypotheca. Sexto, post hypothecarios omnes succedunt chirographarij creditores: sed inter eos præcedunt qui privilegium habent ex lege. Inter habentes vero privilegia, temporis antiquitas non tribuit prærogatiavam, sed illi omnes succedunt æqualiter.

De causis excusantibus ab obligatione restitutionis statim faciendæ.

CAPIT. XXXIX.

DE CAUSIS ILLIS AGUNT NAUARRUS *cap. 17. numer. 75. & seqq. Medina de Rebus restituen. q. 3.*

Inter causas litas excusantes, vna præcipue est impotentia, quando debitor non habet unde possit restituere. Ad hanc reuertitur alia, quando debitor, extreme necessitate premitur, de qua sunt aliquæ difficultates.

Prima difficultas est, An quando creditor, & debitor simul in extremam necessitatem devenierint, potius sit ius creditoris, quam debitoris, ita ut debitor teneatur creditori restituere? Sunt tres opinioniones assent: prima potius esse creditoris ius, & ita debitorem esse obligatum ad restituendum creditori debitum, quia in necessitate potius præferri debet creditor, tamen quia res est illi debita ratione contractus præcedentis, & ita ratione acceptionis, tum etiam quia extreme patitur sicut debitor. Sic ex Scoto *Distin. 15. quest. 2. artic. 4.* & Ricardo *cod. libr. 5. Distin. 1. art. 1. qu. 4. ad 5. docet Gabriel cod. libr. 4. Et Distin. 15. quest. 2. artic. 2. concl. 2. Angelus verb. Restit. 3. num. 3. & Olcía *cod. verb. 1. num. 1. Siluester eodem verb. 3. num. 1. Arnolla *cod. verb. numer. 26. Medina de Restitui. qu. 3. in causa 4. ad 5. Nauarrus *cap. 17. num. 61.****

Aut opinio secunda, debitorem non esse ad id obligatum, sed licet sibi debitum retinere posse, quia in extrema necessitate omnia sunt communia, & ex alia parte prærogatiavam habet debitor, quia in pari necessitate